

Durf te kiezen

Voor een gemeente waarin we niet naast elkaar, maar
mèt elkaar leven

The logo for D66 wijchen is centered within a green square. The text 'D66' is in a large, bold, white sans-serif font, and 'wijchen' is in a smaller, white sans-serif font below it. This green square is set against a larger orange square, which is itself centered on a yellow background.

D66
wijchen

Overzicht

Voorwoord	4
Jij hoort er ook bij in Wijchen	5
Een Wijchen waarin iedereen zichzelf kan zijn	5
Nieuwkomers zijn welkom in Wijchen	6
Wijchen is een inclusieve samenleving	6
Inclusieve Arbeidsmarkt	7
Onderwijs als fundament	8
Een sterke start voor ieder kind	8
Basisonderwijs: gezond, creatief en dichtbij	8
Gezond en talentvol opgroeien in het voortgezet onderwijs	9
Aanpak van laaggeletterdheid: voor gelijke kansen	9
Zorg dichtbij, samen en preventief	10
Dichtbij en Samen	10
Gezondheid door te voorkomen in plaats van te genezen	10
Samenwerking als kracht	11
Wonen in Wijchen	12
Het moet sneller! Realisatie van betaalbare nieuwbouw en sociale huur	12
Bevorderen van doorstroming en creëren van passende woonvormen	13
Wonen met toekomst: duurzaam, leefbaar en betaalbaar	13
Samen naar een duurzaam, eerlijk en energieneutraal Wijchen	14
Energie is van ons allemaal	14
Een duurzaam en innovatief Wijchen	15
Slimme energie voor een betrouwbaar netwerk	15
We zijn klaar voor klimaatverandering	16
De fysieke leefomgeving: ruimte voor mens, natuur en toekomst	17
Mobiliteit: de straat als plek voor ontmoeting en beweging	17
Openbaar vervoer: bereikbaar, betrouwbaar en betaalbaar	18
Regionale samenwerking bij ruimtelijke keuzes	18
Milieu en natuur: vooruitgang in balans met de aarde	19
Kernen en leefbaarheid: kracht van de gemeenschap	20
Leefbare dorpen en wijken voor iedereen	20
Sport en bewegen: voor jong en oud	21
Veiligheid: dichtbij, mensgericht en preventief	21
Een sterke en duurzame economie voor Wijchen	22
Verbeteren van ondernemersloket	22
Versterking winkelgebieden	22
We zien recreatie als kans voor Wijchen	23
Stimuleren circulaire en duurzame initiatieven	23
Regionale samenwerking	24
Kansen van Kunstmatige Intelligentie (AI)	24
In Wijchen zorgen we dat iedereen mee kan doen	25
Opgroeien en benutten van volledige potentie	25
Wmo en zorgstructuren. Zorg dichtbij met vertrouwen	26
Mantelzorg: zelf regie houden, met steun waar nodig	26
Arbeidsparticipatie en inkomen: vertrouwen als uitgangspunt	27
Armoede en schulden	27
Koester de Wijchense cultuur	28
Cultuur verbindt	28

Cultuur begint bij de basis	29
Democratie en goed bestuur: samen sterker, open en dichtbij	30
Lokale democratie en goed bestuur	30
Wijchen is een sterke en transparante democratie	31
Goed bestuur samen met andere gemeenten	32
Financieel beleid is geen boekhouding	33
Eerst denken, dan heffen	33

Voorwoord

Wijchen is al lang niet meer de plattelandsgemeente naast de grote stad Nijmegen. Wijchen is uitgegroeid tot een kleinstedelijke gemeente met de daarbij behorende verschillen in de samenleving. Dat zorgt voor spanningen op veel verschillende vlakken.

Waar een deel van de inwoners zich zorgen maakt of ze elke maand genoeg geld hebben om brood te kopen. Maakt een ander deel zich zorgen of het theater nog leuke voorstellingen heeft. De politiek moet er zijn voor beide groepen, voor alle inwoners. Het is aan de politiek om drempels weg te halen zodat iedereen de kans krijgt om zichzelf volledig te ontwikkelen. De kloof groeit tussen mensen met kansen en mensen zonder stem. Tussen wie gehoord wordt en wie vergeten lijkt. Ook in Wijchen zie ik dat gebeuren. Bijvoorbeeld bij de Lambrasse waar de gemeente inwoners het woord had ontnomen, in de Woezik waar de gemeente de lampen niet meer aan wilde doen en de woonwagenbewoners die structureel genegeerd zijn door de gemeente.

Teveel mensen weten de weg naar de politiek niet te vinden en worden niet gehoord of gezien door de gemeente. Daar kan ik niet aan voorbijgaan. D66 is de partij die opstaat voor iedereen. Dat betekent niet dat D66 het altijd met iedereen eens is. Het betekent wel dat D66 de partij is die begrijpt dat maatregelen uitlegbaar moeten zijn en het gesprek aan gaat met iedereen. En juist ook met de mensen die het niet eens zijn met ons.

Of je nu arm bent, anders denkt, of gewoon even niet mee kunt komen. We moeten luisteren naar elkaar, zorgen voor goed onderwijs en kiezen voor radicale kansengelijkheid. D66 bouwt aan een gemeente waarin we niet naast elkaar, maar mét elkaar leven.

Samen kunnen we blijven werken aan een eerlijk, sociaal-liberaal Wijchen, waarin niemand wordt buitengesloten en iedereen mee kan doen.

Durf te kiezen.

Maikel Lukkezen

Maikel Lukkezen
Lijsttrekker D66 Wijchen

Jij hoort er ook bij in Wijchen

In Wijchen wonen mensen met allerlei achtergronden, levenswijzen en verhalen. D66 vindt dat iedereen zich overal welkom en veilig moet voelen. Dat is geen vanzelfsprekendheid. Zo vermijden mensen met weinig financiële ruimte publieke plekken en activiteiten uit schaamte en leveren sommige ouderen in isolatie vanwege de snel veranderende wereld.

Dit kan anders.

D66 werkt actief aan het verlagen van drempels. Zo is Wijchen op initiatief van D66 regenbooggemeente geworden. Een belangrijke stap naar een inclusieve samenleving, maar we zijn nog lang niet klaar.

Een Wijchen waarin iedereen zichzelf kan zijn

Wijchen is een diverse gemeente, met zichtbare en onzichtbare verschillen tussen mensen. D66 wil dat iedere inwoner zich welkom, gerespecteerd en veilig voelt. Niet alleen thuis, maar ook op school, op het werk en op straat. Wij willen geen obstakels, maar kansen voor alle Wijchenaren.

Samen zijn we Wijchen in alle diversiteit. Van boeren tot studenten. Van verzorgende tot advocaat. Samen moeten we er het beste van maken voor en met elkaar.

Wij kiezen voor een gemeente waarin je de vrijheid hebt om jezelf te zijn. Achtergrond, gender, geloof, beperking of seksuele oriëntatie mogen geen invloed hebben op je kansen. Op initiatief van D66 heeft daarom de gemeente nu ook een gedragscode tegen discriminatie. Deze gedragscode heeft als doel om discriminatie te herkennen, bespreekbaar te maken en actief tegen te gaan. Zo zorgen wij voor een inclusieve samenleving.

- Wij zorgen voor een actief en samenhangend inclusiebeleid dat werkt voor alle inwoners.
- Boa's, wijkagenten en welzijnswerkers trainen we in het herkennen én opvolgen van signalen van discriminatie en huiselijk/partnergeweld, inclusief dwang en controle (intieme terreur), stalking en femicide.
- Gelijke kansen voor iedereen, en in het bijzonder voor kinderen door toegankelijke kinderopvang voor alle kinderen.
- De gemeente als inclusieve werkgever die anderen aanspreekt op hun verantwoordelijkheid, en zelf het goede voorbeeld geeft.
- Het aanpassen van de geslachtsregistratie vergoeden wij voor diegene die dat wenst uit respect voor ieders identiteit.
- Iedereen moet kunnen trouwen op een bijzondere plek: ook inwoners met een lager inkomen kunnen gratis trouwen in het kasteel van Wijchen.

Nieuwkomers zijn welkom in Wijchen

Zonder nieuwkomers wordt de afstand tussen mensen alleen maar groter. Wie nu de supermarkt of een drogist bezoekt is steeds vaker genoodzaakt om gebruik te maken van zelfscankassa's en als je een drankje bestelt op een terras gebeurt dit steeds vaker digitaal zonder menselijk contact.

Voor velen is dat vooruitgang, maar voor sommigen is dit een extra drempel. De reden hiervan is dat er gewoonweg te weinig werknemers zijn waardoor bedrijven genoodzaakt zijn om terug te grijpen op digitale systemen.

Technologie biedt veel voordelen. Tegelijkertijd zorgt het er ook voor dat mensen steeds minder in contact komen met mensen met een andere achtergrond.

Door krachtig in te zetten op inburgering kunnen we ervoor zorgen dat we wel de menselijke maat behouden voor de mensen die dat wensen en digitalisering moeilijker vinden.

Sinds 2022 is de Wet Inburgering van kracht en ligt de regie bij de gemeente. Dat biedt kansen voor een menselijke, doordachte aanpak. Nieuwkomers verdienen een goede start in onze samenleving, waarin ze hun talenten kunnen benutten.

- Wij zetten in op (om)scholing en talentontwikkeling.
- We zorgen voor snelle toegang tot huisvesting en goede zorg als basis voor integratie.
- Samen met ondernemers en vrijwilligers zorgen we voor taalontwikkeling, werk en een netwerk.
- We vangen niet alleen op, maar zorgen ervoor dat iedereen echt mee doet als mens én als kracht in de samenleving.
- Een gelijkheidsmonument als symbool van verbondenheid dient nu eindelijk gerealiseerd te worden.

Wijchen is een inclusieve samenleving

Iedereen in Wijchen moet zich gezien voelen. Discriminatie komt helaas nog steeds voor en kent vele vormen. Zo wordt er nu niet actief gekeken naar een inclusieve inrichting van de buitenruimte, met als gevolg dat niet iedereen zich altijd veilig voelt in de buitenruimte. D66 wil dit actief bestrijden. Het begint bij het herkennen én erkennen van uitsluiting. Ook verenigingen, scholen en sportclubs spelen hierin een belangrijke rol.

Toegankelijkheid gaat voor D66 verder dan alleen drempelvrij bouwen of goede OV-verbindingen.

Iedereen moet ook financieel kunnen meedoen. Of het nu gaat om reizen, trouwen, sporten of wonen: voorzieningen zijn pas echt toegankelijk als ze ook betaalbaar zijn voor mensen met een kleine beurs.

D66 wil dat de gemeente hierin het verschil maakt.

Wijchen is een diverse gemeente waarin bijna 15% van de inwoners een migratieachtergrond heeft. D66 Wijchen staat voor een samenleving waarin iedereen kan meedoen, ongeacht afkomst. Met de komst van een asielzoekerscentrum willen we integratie vanaf het begin goed begeleiden. Dat begint met taal.

Goede ondersteuning bij het leren van Nederlands is essentieel. Ook willen we laaggeletterdheid en analfabetisme actief tegengaan. Daarnaast verdienen initiatieven die ontmoeting stimuleren en mensen van verschillende culturen met elkaar in contact brengen onze steun.

- De bekendheid en toegankelijkheid van het meldpunt discriminatie wordt vergroot.
- We geven structurele steun aan projecten in het onderwijs en verenigingsleven die discriminatie bespreekbaar maken.
- Bewustwording binnen verenigingen over inclusie en acceptatie wordt vergroot.
- Trainingen voor het herkennen van uitsluiting en bevorderen van inclusie worden aangeboden aan verenigingen.
- We stimuleren integratie vanaf dag één met taalonderwijs en het bestrijden van laaggeletterdheid.
- We ondersteunen initiatieven die ontmoeting en wederzijds begrip tussen culturen bevorderen.

Inclusieve Arbeidsmarkt

D66 zet zich in voor een arbeidsmarkt waarin iedereen kan meedoen, ongeacht achtergrond, opleidingsniveau of beperking. Wij geloven in een samenleving waarin mensen de kans krijgen om zich te ontwikkelen, hun talenten te benutten en een waardevolle bijdrage te leveren aan de economie. Dit vraagt om een arbeidsmarkt die toegankelijk en inclusief is, met ruimte voor persoonlijke groei en ondersteuning.

Een inclusieve arbeidsmarkt biedt kansen voor iedereen. Door bijvoorbeeld gezinnen te ondersteunen met 24/7 kinderopvang of mensen die van nature lastiger werk vinden actief te helpen, zodat niemand belemmerd wordt om te werken. Digitale geletterdheid is een belangrijke voorwaarde voor succes in de moderne economie. Daarom investeren we in bijscholing en vaardigheden voor iedereen, van nieuwkomers tot ervaren werknemers.

- Laagdrempelige bijscholingsprogramma's voor digitale vaardigheden worden geïntroduceerd.
- We zorgen voor snelle toegang tot werk voor nieuwkomers en kwetsbare groepen via gerichte ondersteuning en integratieprogramma's.
- We zorgen voor een inclusieve arbeidsmarkt met kansen voor iedereen.
- Ter bevordering van de economie zorgen we voor 24/7 kinderopvang.

Onderwijs als fundament

Investeren in onderwijs is goed voor iedereen. Criminaliteit en armoede nemen af. Er worden minder zorgkosten gemaakt of gebruik gemaakt van sociale voorzieningen. Daarnaast neemt de arbeidsproductiviteit toe.

Investeren in onderwijs is daarom niet alleen logisch en goed voor de kinderen die gebruikmaken van het onderwijs, maar ook goed voor de hele maatschappij.

D66 Wijchen vindt dat elk kind en elke jongere recht heeft op een gezonde, veilige en stimulerende leeromgeving waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Van de allerkleinsten in de voorschoolse opvang tot het einde van je leven, zetten we in op gelijke kansen, talentontwikkeling, gezondheid en betrokkenheid. Tegelijkertijd pakken we maatschappelijke uitdagingen zoals laaggeletterdheid actief aan, zodat iedereen in onze gemeente kan meedoen en zich kan ontplooien. Samen bouwen we aan een toekomstbestendige samenleving waarin onderwijs en persoonlijke groei centraal staan.

Een sterke start voor ieder kind

Ieder kind heeft recht op een goede start. Daarom zorgen we voor toegankelijke kinderopvang voor alle kinderen van twee tot vier jaar, ongeacht de achtergrond van hun ouders. We stimuleren spelenderwijs leren van jongs af aan, omdat vroeg investeren in ontwikkeling loont voor de toekomst. Zo willen we ieders volledige potentieel benutten. Om achterstanden zo vroeg mogelijk te signaleren en aan te pakken, verlagen we de drempels voor een VVE-indicatie (Voor- en Vroegschoolse Educatie). Zo geven we ieder kind in Wijchen gelijke kansen om zich optimaal te ontwikkelen.

- Kinderopvang maken we toegankelijk voor alle kinderen van 2 tot 4 jaar.
- Spelenderwijs leren stimuleren we van jongs af aan.
- We verwijderen drempels voor VVE-indicaties om achterstanden te voorkomen.
- We zorgen voor gelijke ontwikkelkansen voor ieder kind in Wijchen.

Basisonderwijs: gezond, creatief en dichtbij

De leraar voor de klas kan nog zo goed zijn, zonder goede leeromgeving kun je niet goed leren. Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor deze omgeving.

D66 Wijchen investeert in een gezonde, stimulerende en inclusieve leeromgeving voor alle basisschoolkinderen. Geen kind mag iets tekort komen op school. We zorgen voor goede ventilatie in alle schoolgebouwen en stimuleren een gezonde start van de dag met schoolontbijt en fruit. Ieder kind verdient een groene, uitdagende speelomgeving. Daarom zorgen we voor groene schoolpleinen bij alle basisscholen in onze gemeente. Daarnaast vinden we het belangrijk dat kinderen hun creatieve talenten kunnen ontwikkelen met aandacht voor cultuur en goed bewegingsonderwijs. Basisscholen in kleine kernen koesteren we. Natuurlijk helpen we om de kwaliteit van alle scholen te waarborgen. Deze scholen zijn een waardevol en bereikbaar onderdeel van onze gemeenschap.

- Gezond leefklimaat in alle scholen: met gezonde lucht kun je beter leren.
- Groene en uitdagende schoolpleinen bij iedere basisschool in de gemeente.
- Ruimte voor creativiteit met cultuuronderwijs en goed bewegingsonderwijs.
- Een inclusieve en stimulerende leeromgeving voor ieder kind.
- Basisscholen in kleine kernen blijven behouden.
- Samen met scholen kijken we naar fruitprogramma's of zorgen zelf voor een alternatief waar nodig.

Gezond en talentvol opgroeien in het voortgezet onderwijs

D66 Wijchen staat voor een gezonde, veilige en inspirerende leeromgeving voor jongeren in het voortgezet onderwijs. Schoolpleinen zijn al rook- en vape-vrij. De volgende stap is het rook- en vape-vrij maken van de directe omgeving. Daarnaast zetten we in op gezonde schoolkantines, zodat gezond kiezen ook de makkelijke keuze wordt. Jongeren moeten de ruimte krijgen om hun talenten te ontdekken en ontwikkelen, niet alleen op cognitief vlak, maar ook met sport en cultuur, zoals toneel, dans en muziek. Zo bouwen we aan een generatie die niet alleen goed is opgeleid, maar ook gezond, creatief en veerkrachtig opgroeit. Daarnaast vinden we het belangrijk dat er op school rust en focus is: daarom ondersteunen we scholen die de toegang tot mobiele telefoons beperken. Ook moet er structurele aandacht zijn voor veilig, sociaal en mediawijs gedrag op social media.

- We stimuleren en helpen scholen bij het realiseren van gezonde kantines waar gezond kiezen de makkelijke keuze is.
- Talentontwikkeling wordt gestimuleerd via cultuur (toneel, dans, muziek) en sport.
- We helpen scholen om door middel van beperkte toegang tot mobiele telefoons rust en focus te bevorderen.
- Structurele voorlichting wordt gegeven over veilig, sociaal en mediawijs gebruik van social media.

Aanpak van laaggeletterdheid: voor gelijke kansen

Laaggeletterdheid vergroot de kansenongelijkheid en versterkt de tweedeling in de samenleving. D66 Wijchen investeert daarom in het voorkomen en verminderen van laaggeletterdheid. De bibliotheek speelt hierin een belangrijke rol, met haar moderne voorzieningen en aanbod van cursussen. We zetten in op een integrale aanpak, vroege signalering en begrijpelijke communicatie vanuit de gemeente. Zo vergroten we de ontwikkelkansen van inwoners, verkleinen we de afstand tot de arbeidsmarkt en helpen we problematische schulden te voorkomen.

- Actieve investering van de gemeente in het voorkomen en verminderen van laaggeletterdheid.
- De gemeente zorgt voor een integrale aanpak met vroege signalering en begrijpelijke communicatie.
- De bibliotheek als belangrijke partner met moderne voorzieningen en cursussen.

Zorg dichtbij, samen en preventief

In Wijchen willen we zorg organiseren waar het hoort: dichtbij mensen, in de eigen wijk en samen met de inwoners. We geloven in een samenleving waarin ondersteuning toegankelijk is en zorgprofessionals intensief samenwerken. Door te investeren in preventie, gezonde leefomstandigheden en sterke netwerken, vooral rond jongeren, bouwen we aan een gezondere toekomst. We ondersteunen mantelzorgers, benutten digitale kansen en stimuleren bewoners om zelf bij te dragen aan zorg in hun buurt. Gezondheid is meer dan zorg alleen, het is samenleven in een gezonde, veilige omgeving.

Dichtbij en Samen

Het is belangrijk dat we onze zorg zo dicht mogelijk bij de mensen organiseren.

Dat gaat verder dan zorgen dat de huisarts goed bereikbaar is. Goede zorg gaat ook over het zorgen voor goede voorzieningen in de buurt zoals speel- en beweegplekken voor jong en oud zodat iedereen kan bewegen. Laagdrempelige voorzieningen waar inwoners terecht kunnen voor ondersteuning en advies zijn cruciaal.

Daarnaast zetten we in op betere samenwerking tussen zorgprofessionals. Idealiter werken verschillende disciplines zoals huisartsen, fysiotherapie en wijkverpleging samen vanuit één locatie of in een hecht, gecoördineerd verband om de samenwerking te vergemakkelijken en de zorg beter af te stemmen op de behoeften van de wijk. Het ideaalbeeld is dat specialisten zoals fysiotherapeuten geregeld ook spreekuur houden bij de huisarts om zo de samenwerking te bevorderen en de drempel voor inwoners te verlagen.

- Zorg organiseren we zo dicht mogelijk bij de mensen.
- Laagdrempelige inlooplekken voor coaching en informatie.
- De gemeente neemt een coördinerende rol in het faciliteren en stimuleren van de samenwerking tussen diverse zorgprofessionals.
- We investeren in speel- en beweegplekken voor jong en oud.
- De gemeente neemt een actieve rol bij het creëren van voldoende zorgvoorzieningen bij nieuwbouw.

Gezondheid door te voorkomen in plaats van te genezen

Steeds meer jongeren kampen met stress, prestatiedruk en de impact van overmatige schermtijd. De wachtlijsten in de jeugdzorg lopen op, terwijl het huidige systeem vooral gericht is op behandelen in plaats van voorkomen.

D66 kiest voor een fundamentele omslag: van ziekte naar veerkracht. We kijken niet langer alleen door de eenzijdige bril van diagnose en behandeling, maar naar het hele ecosysteem waarin jongeren opgroeien: school, gezin, vrienden en buurt. Gedrag dat nu vaak te snel wordt bestempeld als afwijkend, verdient vaker normalisering, begrip en ondersteuning.

Door te investeren in mentale veerkracht leren jongeren omgaan met druk en tegenslagen, nog voordat problemen uitmonden in zorgvragen. Dat betekent meer aandacht voor preventie op school, trainingen voor ouders en docenten, en meer ruimte voor sport, cultuur en sociale verbinding. Zo versterken we de basis, verlichten we de druk op de jeugdzorg en bouwen we aan een generatie die sterker in het leven staat.

Een gezonde samenleving begint niet in de behandelkamer, maar in de klas, thuis en op straat. D66 kiest voor een toekomst waarin jongeren niet gerepareerd hoeven te worden, maar gesteund worden om te groeien.

Dit betekent dat we gezond eten en voldoende bewegen actief bevorderen, maar ook zorgen voor schone lucht en goede leefomstandigheden. Gezondheid wordt immers niet alleen bepaald door zorg, maar ook door een gezonde leefomgeving.

Specifiek voor jongeren investeren we in krachtige netwerken, zoals onderwijs, sportverenigingen en buurtinitiatieven. Door deze netwerken voldoende structureel te financieren, kunnen problemen vroegtijdig gesignaleerd worden en krijgen jongeren laagdrempelige ondersteuning in hun eigen buurt.

We zetten ons in om ongezonde verleidingen te beperken. Bij evenementen waar veel kinderen en jongeren komen, gaan we in gesprek met organisaties om hen voor te lichten en te wijzen op hun verantwoordelijkheid voor het bevorderen van een gezonde omgeving voor deelnemers.

Daarnaast werken we actief aan een rookvrije generatie. Na het realiseren van rookvrije schoolpleinen en sportparken, streven we ook naar rookvrije terrassen. Zo beschermen we jongeren en stimuleren we een gezonde levensstijl vanaf jonge leeftijd.

Ondanks alle voorlichting en beschermende maatregelen kunnen we niet weggijken. De realiteit is dat veel mensen recreatief drugs zoals xtc gebruiken. Om de gezondheid te garanderen moet het ook in Wijchen mogelijk zijn om gratis drugs te laten testen voor alle volwassenen.

- Gratis testen van drugs zoals xtc-pillen.
- Bevorderen van gezond eten en bewegen, maar ook schone lucht en goede leefomstandigheden.
- Investeren in laagdrempelige preventieve zorg.
- Focus op wijkgerichte gezondheidsprogramma's.
- Netwerken rond jongeren voldoende financieren zodat jeugdzorg ontlast kan worden.
- Organisatoren van (jeugd)evenementen voorlichten en wijzen op hun verantwoordelijkheid voor een gezonde omgeving.
- Werken aan een rookvrije generatie; na de rookvrije schoolpleinen en sportparken ook rookvrije terrassen.

Samenwerking als kracht

Zorg organiseren we niet alleen, maar samen. We stimuleren en faciliteren initiatieven waarbij inwoners zelf lichte zorg voor elkaar organiseren. Dit versterkt de gemeenschap en zorgt ervoor dat hulp laagdrempelig beschikbaar is.

We omarmen de kansen van digitalisering om zorg op afstand veilig en toegankelijk te maken. We moedigen zorgaanbieders aan om bij de keuze voor digitale toepassingen rekening te houden met goede onderlinge gegevensuitwisseling.

De rol van mantelzorgers erkennen we. Zij verdienen onze waardering en actieve ondersteuning om overbelasting te voorkomen. We zetten ons in voor betere ondersteuning, bijvoorbeeld via flexibele regelgeving voor mantelzorgwoningen of logeerszorg om de mantelzorger tijdelijk te ontlasten.

- Initiatieven faciliteren waarbij inwoners samen lichte zorg organiseren en zelf regie houden.
- Samenwerking tussen verschillende gezondheidsdisciplines nog meer bevorderen.
- Mantelzorgers waarderen en actief ondersteunen via concrete maatregelen en flexibele regelgeving.

Wonen in Wijchen

Steeds minder mensen kunnen een passende woning vinden. Door de huidige woningmarkt worden mensen gevangen in hun huidige situatie. D66 wil dit veranderen.

Jongeren die noodgedwongen nog steeds bij hun ouders thuis wonen omdat er geen betaalbaar huis te vinden is. Stellen met de wens voor een (iets) groter huis waar ook ruimte is voor eventuele gezinsuitbreiding. Ouderen die kleiner willen gaan wonen, omdat het onderhoud van het huis en de wekelijkse schoonmaak hen te veel energie kost. Gescheiden stellen die noodgedwongen langer bij elkaar moeten wonen, omdat er geen andere plek is om te wonen. Zo zijn er nog talloze andere voorbeelden te noemen.

Het moet sneller! Realisatie van betaalbare nieuwbouw en sociale huur

De oplossing is het daadwerkelijk realiseren van woningen. De focus ligt op het bouwen van verschillende type woningen om zo doorstroming te bevorderen op de woningmarkt.

Om dit te bereiken wordt ingezet op nieuwe bouwlocaties en innovatieve woonvormen. We bouwen verder richting de Nieuweweg en de bedrijventerreinen, waar comfortabele woontorens kunnen verrijzen met appartementen. Hoogbouw, inclusief het "optoppen" van bestaande gebouwen, zien wij als een efficiënte manier om veel woningen te realiseren op een beperkte oppervlakte, wat bijdraagt aan het behoud van de groene omgeving. De ontwikkeling van 1300 nieuwe woningen in Wijchen-West is hier een belangrijk onderdeel van. Een zelfbewoningsplicht van vijf jaar moet speculatie tegengaan en we stellen dit ook in voor woningen waar de gemeente geen grondpositie heeft in de exploitatieovereenkomst. Dit wordt aangevuld met maatregelen als opkoopbescherming en een leegstandsverordening om de woningmarkt eerlijker te maken.

- Betaalbare en sociale huurwoningen voor diverse doelgroepen, maar met name ouderen om de doorstroming te bevorderen.
- Versnelling van nieuwbouw, met efficiënte, hogere woonvormen en optoppen voor een groene buurt.
- Delen van bedrijventerrein rond de Nieuweweg waar leegstand is transformeren naar woongebieden.

Bevorderen van doorstroming en creëren van passende woonvormen

Het stimuleren van doorstroming op de woningmarkt is essentieel. Ouderen die een ruime eengezinswoning verlaten, maken plaats voor jongere gezinnen. Regelingen zoals 'Van groot naar beter' kunnen ouderen stimuleren om naar kleinere, passende woningen te verhuizen. De gemeente kan hierbij ondersteunen met subsidies, begeleiding en de bouw van geschikte seniorenwoningen. Een van de eerste maatregelen die we nemen is het instellen van een flexibel bestemmingsbeleid. Zo kunnen we bedrijfs- en kantoorpanden sneller omzetten naar woningen zonder dat dit veel tijd of extra ruimte in beslag zal nemen.

Om een inclusieve woningmarkt te realiseren die daadwerkelijk een eigen plek biedt voor iedereen, is het belangrijk om verder te kijken dan traditionele rijtjeshuizen. Een divers woningaanbod, dat ook ruimte biedt aan alternatieve woonvormen zoals woonwagens en tiny houses, kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Een concreet voorbeeld is de realisatie van een eerste Wijchense woongemeenschap voor ouderen: een woonvorm met voorzieningen dichtbij, waar sociale cohesie centraal staat. Dit kan de doorstroming vanuit gezinswoningen stimuleren. Tegelijkertijd biedt het kansen om zorg efficiënter te leveren.

- Doorstroming stimuleren we door een veelvoud aan maatregelen.
- Verhuiscoaches inzetten ter ondersteuning van inwoners met een verhuisswens.
- Een divers woningaanbod zodat er een plek is voor elke soort woonbehoefte en er een passende woning is voor iedereen.
- We werken actief aan het voorkomen en oplossen van dak- en thuisloosheid in Wijchen.

Wonen met toekomst: duurzaam, leefbaar en betaalbaar

Naast nieuwbouw is het optimaliseren van de bestaande woningvoorraad en het investeren in de leefbaarheid van wijken van groot belang. Investeren in bestaande wijken zijn nodig om de leefbaarheid in gebieden als Diepvoorde en Abersland te verbeteren. Ook de ontwikkelingen rond het Kraanvogelgebied zien wij als positief. Initiatieven voor woningsplitsing steunen wij. Woningssplitsen is een goede aanvullende oplossing voor jongeren. Om snel in te kunnen spelen op acute woningbehoeften zijn tijdelijke woningen een waardevolle toevoeging. Daarnaast bieden projecten in Collectief Particulier Opdrachtgeverschap burgers de kans om zelf, als groep, hun eigen woningen te ontwikkelen. Duurzaam en toekomstgericht bouwen is een overkoepelend principe. Daarmee helpen wij de bewoners zodat ze niet in de toekomst onvoorziene kosten moeten maken. Nieuwe woningen zijn energiezuinig, en er wordt gebouwd met respect voor biodiversiteit en met aandacht voor klimaatadaptieve maatregelen zoals vergroening en het alternatief gebruik van regenwater. Het stimuleren van verduurzaming van bestaande woningen via subsidies en ondersteuning is eveneens cruciaal. Buurten spelen een actieve rol door mee te denken over vergroening en hittebestrijding, wat de algehele leefbaarheid ten goede komt.

- Bestaande woningvoorraad optimaliseren en investeren in de leefbaarheid van wijken.
- Woningssplitsing als aanvullende oplossing, vooral voor jongeren.
- "Slimme woningen" die flexibel aanpasbaar zijn voor de toekomst.
- Duurzaam en toekomstgericht bouwen als overkoepelend principe.
- Verduurzaming stimuleren van bestaande woningen met subsidies en ondersteuning.
- Buurten actief betrekken bij het vergroenen en hittebestendig maken van de omgeving.

Samen naar een duurzaam, eerlijk en energieneutraal Wijchen

De provincie en de landelijke overheid bepalen waar windmolens, hoogspanningsstations of kerncentrales komen. Als gemeente hebben wij daar geen zeggenschap over. Wij kunnen wel invloed uitoefenen door de provincie actief te helpen de juiste keuzes te maken. Wij laten duidelijk horen wat de gevolgen zijn voor onze inwoners en welke oplossingen en locaties wij verstandig vinden. Ondertussen zetten we voort wat wél binnen onze bevoegdheid ligt: het windmoleninitiatief op Bijsterhuizen. Zo versnellen wij de energietransitie wat goed is voor onze lokale economie.

We maken duurzame keuzes die werken voor deze en volgende generaties. D66 wil dat de energietransitie eerlijk, haalbaar en betaalbaar is voor iedereen. Samen zorgen we voor een toekomstbestendige gemeente waarin iedereen mee kan doen én meeprofiteren.

De energietransitie raakt ons allemaal. Of het nu gaat om het isoleren van je huis, het plaatsen van zonnepanelen of het laden van een elektrische auto. We staan voor een gezamenlijke opgave. D66 Wijchen zorgt ervoor dat niemand aan de zijlijn komt te staan of buitenspel wordt gezet. Daarom zetten we in op ondersteuning op maat, slimme oplossingen en ruimte voor participatie. Zo bouwen we aan een gezond en eerlijk Wijchen, klaar voor de toekomst.

Energie is van ons allemaal

D66 Wijchen zorgt ervoor dat inwoners de mogelijkheid krijgen om een actieve rol te spelen in de energietransitie. Daarom zorgen we ervoor dat zij niet alleen zeggenschap hebben over duurzame energieprojecten, maar er ook van meeprofiteren. We richten een klimaatraad op waarin inwoners meedenken en adviseren over het lokale klimaatbeleid. Energiecoöperaties krijgen van ons de ruimte en ondersteuning die noodzakelijk is om initiatieven van de grond te krijgen. Bij elk energieproject streven we naar lokaal eigenaarschap en delen we opbrengsten met omwonenden. Inwoners kunnen eenvoudig in contact komen met energiecoöperaties voor praktische vragen of deelname. Windenergie zien wij als kans, mits dit gebeurt in goede samenwerking met de regio en met ruimte voor lokaal eigendom. Daarom stemmen we onze omgevingsvisie af met buurgemeenten, zodat we samen bouwen aan een duurzame, sterke regio waarin iedereen meedoet.

- Inwoners zeggenschap geven over duurzame energie en mee laten profiteren.
- Een klimaatraad oprichten met daarin inwoners die meepraten en adviseren.
- Energiecoöperaties ruimte en ondersteuning geven bij initiatieven.
- Bij elk groot project zorgen voor lokaal eigenaarschap en delen in de opbrengst door omwonenden.
- Inwoners laagdrempelig in contact brengen met coöperaties bij praktische vragen.
- Naast afstemming met de regio zorgen wij voor lokaal eigenaarschap bij de realisatie van windenergie.

Een duurzaam en innovatief Wijchen

D66 Wijchen wil dat onze gemeente en haar inwoners in 2040 volledig klimaatneutraal zijn. Om dat te bereiken helpen we iedereen, huurders en woningeigenaren, om hun woning te verduurzamen, op een laagdrempelige en persoonlijke manier. Dit doen we met behulp van subsidies, energiecoaches en in samenwerking met woningbouwcorporaties. Als het gaat over warmtenetten moeten we niet weggijken voor samenwerking met buurgemeenten die al verder zijn met de implementatie. We stimuleren innovatieve oplossingen zoals zonnewarmtenetten en zonnepanelen die naast elektriciteit ook warmte opwekken.

- Wijchen is in 2040 klimaatneutraal.
- We gaan iedereen helpen met verduurzamen. We gaan dit laagdrempelig en persoonlijk aanpakken en we doen dit zowel voor mensen met een huurwoning als een koopwoning.
- We stimuleren innovaties zoals zonnewarmtenetten en panelen waarmee elektriciteit en warmte samen opgewekt kunnen worden.
- D66 maakt sportcomplexen energiezuinig, met extra aandacht voor nieuwbouw aan de Havenweg en het zwembad, en een aanpak voor bestaande locaties.

Slimme energie voor een betrouwbaar netwerk

Een toekomstbestendig energiesysteem is slim, eerlijk en robuust. We bouwen aan een infrastructuur die pieken aankan en zorgen er voor dat iedereen toegang heeft tot laadmogelijkheden. D66 denkt vooruit, stimuleert samenwerking en maakt duidelijke keuzes per wijk. Voor iedereen moet binnen een jaar duidelijk zijn waar warmtenetten komen en hoeveel dit kost, zodat ook duidelijk is of je moet investeren in een warmtepomp of niet. Netcongestie mag geen reden zijn om de energietransitie te vertragen of te stoppen. D66 zoekt hiervoor naar creatieve oplossingen. Zo zijn er bedrijven die al kunnen voorzien in hun eigen stroom, waarvoor aansluiting op het stroomnet helemaal niet noodzakelijk is

- Iedereen moet met eigen stroom kunnen laden: ook zonder eigen oprit.
- We verkennen buurtbatterijen voor opslag en balancerend.
- Bedrijven worden geholpen bij netcongestie en zelfvoorziening.
- Per wijk maken we binnen een jaar inzichtelijk welke warmtebron geschikt is.
- Besluitvorming over warmtenetten en isolatieprogramma's wordt versneld.
- We combineren zonneparken en windmolens waar mogelijk.
- Opwek, opslag en gebruik worden lokaal gekoppeld.

We zijn klaar voor klimaatverandering

Al in 2023 gaf het RIVM aan dat er vanaf 2030 drinkwatertekorten dreigen te ontstaan. Toch gooien we met z'n allen nog steeds veel drinkwater weg. Daarom gaat D66 drinkwater vervangen door grijs water in bestaande bouw. We stimuleren bewoners om hierin stappen te zetten. Dit kan bijvoorbeeld door middel van subsidies, leningen en advies.

Gemeentelijke gebouwen gaan voorop in deze transitie: sportcomplexen worden ingericht, met systemen om regenwater op te vangen en te hergebruiken voor toiletten. Dit geldt in het bijzonder voor het nieuwe sportcomplex aan de Havenweg en het nieuw te bouwen zwembad, maar ook bestaande voorzieningen worden aangepakt. Daarnaast speelt de gemeente tijdig in op verwachte watertekorten vanaf 2030, door nu al te investeren in slimme wateropvangsystemen. Zo zorgen we samen voor een toekomstbestendig, duurzaam Wijchen.

D66 Wijchen gaat onze gemeente beter wapenen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Bij hittestress kunnen inwoners last krijgen van (ernstige) gezondheidsproblemen. Bij hevige wateroverlast raken mensen al hun bezittingen en hun woning kwijt. Meer groen in de wijk en ruimte voor regenwateropvang zijn geen luxe meer, maar een noodzaak. Daarom stimuleren we inwoners om bijvoorbeeld een groen dak aan te leggen en gaan we actief in gesprek met buurten en wijken over hoe hun leefomgeving groener en koeler kan worden. Zo maken we Wijchen klimaatrobust en leefbaar voor iedereen

D66 Wijchen zorgt ervoor dat we goed voorbereid zijn op de gevolgen van extreem weer. Daarom zorgen we voor schuilplekken die gebruikt kunnen worden bij hevige neerslag of extreme hitte. Zo zorgen we voor veiligheid en bescherming, ook bij een lokale 'klimaatramp'.

- D66 stimuleert het gebruik van grijs water in bestaande bouw om drinkwatertekorten te voorkomen.
- Inwoners krijgen via subsidies, leningen en advies ondersteuning bij waterbesparende maatregelen.
- Gemeentelijke gebouwen, waaronder sportcomplexen, worden waterbewust ingericht.
- Het nieuwe sportcomplex aan de Havenweg en het zwembad worden duurzaam gebouwd met o.a. regenwateropvang.
- We vergroenen wijken actief om hittestress en wateroverlast tegen te gaan, onder andere via groene daken.
- Meer groen en wateropvang zijn voor D66 geen luxe maar bittere noodzaak in het klimaatbeleid.
- We wijzen schuilplekken aan voor extreme weersomstandigheden om inwoners veiligheid te bieden.
- De gemeente zorgt voor wateropvang, om watertekorten vanaf 2030 te voorkomen.

De fysieke leefomgeving: ruimte voor mens, natuur en toekomst

Een gezonde leefomgeving begint bij slimme keuzes over hoe we onze ruimte gebruiken. Of het nu gaat om verkeer, natuur, woningbouw of schone lucht: alles hangt samen in de wereld om ons heen. D66 ziet de straat niet alleen als doorgangsroute, maar als plek voor ontmoeting, beweging en veiligheid. We kiezen voor voetgangers en fietsers boven auto's, zetten in op duurzame mobiliteit en bouwen aan een leefomgeving die werkt voor mensen én natuur. Regionale samenwerking en betrokkenheid van inwoners zijn daarbij onmisbaar. Zo maken we Wijchen klaar voor de toekomst. Groen, verbonden en leefbaar voor iedereen.

Mobiliteit: de straat als plek voor ontmoeting en beweging

Mobiliteit is volop in beweging. Elektrische auto's, fatbikes en steps zijn niet meer weg te denken uit het straatbeeld. Voor D66 is de straat meer dan een doorgangsroute, het is een plek waar mensen elkaar ontmoeten, waar kinderen spelen en waar ouderen zich thuis voelen. Ons uitgangspunt is simpel: eerst de voetganger, dan de fietser, dan pas de auto. Daarom maken wij bijvoorbeeld van de Elckerlycweg (bij Markt 19) een autoluwe weg, zodat het centrum beter bezocht kan worden door gezinnen met kinderen en mensen op de fiets.

- Prioriteit bij verkeerslichten voor voetgangers en fietsers.
- Verkeersveiligheid rondom scholen verhogen, met veilige oversteekplekken, lagere snelheden en het stimuleren dat kinderen met de fiets of te voet naar school komen.
- 30 km/u als standaard binnen de bebouwde kom, om leefbaarheid en veiligheid te vergroten.
- Woonwijken worden weer échte woonerven. Plekken waar kinderen veilig op straat kunnen spelen en waar ontmoeting centraal staat.
- We maken meer ruimte voor fietsers in de centra van onze kernen.
- Wij kiezen voor autovrije zones in het centrum waar mogelijk. Mensen met een beperking, zorgverleners en leveranciers houden natuurlijk altijd toegang.
- Bij het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer wordt ruimte gemaakt voor een fietsenstalling waar ook elektrische fietsen kunnen worden opgeladen.
- We maken bewuste keuzes in verkeersstromen, waarbij autoroutes minder dominant worden zodat lopen, fietsen en OV aantrekkelijker worden.
- We investeren gericht in veilige, comfortabele routes voor voetgangers en fietsers.
- Aan de rand van de wijk komt ruimte voor de auto zodat er meer plek ontstaat in de woonwijk om te leven en te spelen zonder afbreuk te doen aan mobiliteit.
- We kijken naar wat nieuwe vormen van vervoer voor kansen kunnen bieden (zoals elektrische steps en fatbikes) en zorgen ervoor dat deze gebruikt kunnen worden zonder overlast voor anderen.

Openbaar vervoer: bereikbaar, betrouwbaar en betaalbaar

Een eerlijke en duurzame mobiliteit begint bij goed openbaar vervoer. Of je nu student, oudere of forens bent. Je moet eenvoudig kunnen reizen binnen en buiten Wijchen. Een goed openbaar vervoer moet gelijke kansen bieden voor iedereen, ongeacht inkomen of leeftijd. Bovendien is het duurzaam: minder uitstoot, files en een gezondere leefomgeving. Om dit te kunnen realiseren werken we samen met vervoersbedrijven, provincie en regio.

- Wijchen als intercityhalte en een lobby samen met Nijmegen en Oss voor een tweede spoor bij de brug van Ravenstein voor betere bereikbaarheid van de regio.
- Nieuwe woonwijken krijgen lagere parkeernormen en een goede aansluiting op fietsnetwerken en OV.
- Financiële steun voor lage inkomens om het openbaar vervoer toegankelijk te maken.
- Alle woningen zijn goed bereikbaar met het openbaar vervoer: bij elke woning ligt binnen 10 minuten lopen of fietsen een OV-halte waar overdag minimaal elke 30 minuten een rit vertrekt.
- Bij elke mobiliteitsoplossing letten we op betaalbaarheid. Ook voor mensen met een minimuminkomen.

Regionale samenwerking bij ruimtelijke keuzes

De toekomst van onze fysieke leefomgeving stopt niet bij de gemeentegrens. Of het nu gaat om woningbouw, mobiliteit, natuurontwikkeling of energietransitie, de opgaven waar we voor staan zijn regionaal. D66 zorgt er daarom voor dat Wijchen haar omgevingsvisie actief afstemt met buurgemeenten en regionale partners. Alleen zo zorgen we voor samenhang, efficiënt ruimtegebruik en duurzame groei.

- We stemmen de gemeentelijke omgevingsvisie af met regionale plannen zoals woningbouwafspraken en mobiliteitsprojecten.
- Samen met buurgemeenten werken we aan grensoverschrijdende thema's zoals natuurverbindingen, waterbeheer, infrastructuur en windenergie.
- We zetten in op openheid en afstemming met inwoners en organisaties over de impact van regionale keuzes op de lokale leefomgeving.

Milieu en natuur: vooruitgang in balans met de aarde

De keuzes die we nu maken, bepalen hoe leefbaar Wijchen in de toekomst is. D66 wil bouwen aan een duurzame en gezonde fysieke leefomgeving, waarin we natuur, klimaat en welzijn centraal stellen. We vergroten vrijheid en kansen door een gezonde, schone en aantrekkelijke leefomgeving te creëren. Groenere wijken, natuurverbindingen en diervriendelijke plaagaanpak beschermen gezondheid en biodiversiteit zonder onnodige betutteling.

We stellen heldere kaders: verpakkingsvrij als norm, slimme en goed geplaatste prullenbakken om zwerfafval te voorkomen, en het ontmoedigen van de meest vervuilende voertuigen op kwetsbare plekken. We versnellen innovatie en keuzevrijheid door laadpalen vooruitlopend op gebruik te plaatsen. Samen met boeren kiezen we voor extensieve, grondgebonden landbouw rondom natuurkernen: eerlijker voor bodem, water en omgeving, mét ruimte voor toekomstbestendige bedrijfsmodellen. Zo verbinden we individuele vrijheid met verantwoordelijkheid voor elkaar en voor volgende generaties.

- Biodiversiteit stimuleren én beschermen, ook bij nieuwbouw. Denk aan groene gevels, bloemrijke bermen en nestkasten.
- Verpakkingsvrij denken wordt de norm: in beleid, bij ondernemers én in de openbare ruimte.
- Weg met zwerfafval: prullenbakken krijgen standaard inzamelringen voor blikjes en flesjes. Daarnaast worden prullenbakken naast alle bankjes geplaatst.
- We plaatsen laadpalen vooruitlopend op gebruik.
- We ondersteunen vergroening via initiatieven als "Tegel eruit, plant erin" en voedselbossen.
- Natuurgebieden aansluiten tot een sterk ecologisch netwerk in en rond Wijchen.
- Overlast van diersoorten zoals de eikenprocessierups pakken we milieuvriendelijk aan.
- Tweektambrommers worden ontmoedigd omdat ze het meest vervuilend zijn, terwijl juist kwetsbare en gezonde weggebruikers op het fietspad bescherming verdienen tegen de schadelijke uitstoot.
- Samen met onze boeren werken we aan meer extensieve, grondgebonden landbouw en veeteelt, vooral rondom de natuurgebieden. Zo creëren we bufferzones met een grotere biodiversiteit.
- Samen met de provincie, buurgemeenten en natuurorganisaties gaan we invasieve exoten structureel bestrijden.

Kernen en leefbaarheid: kracht van de gemeenschap

Wijchen is niet één dorp, maar een gemeente van verschillende kernen, wijken en buurten. Elk met een eigen karakter, geschiedenis en dynamiek. D66 wil de kracht van deze lokale gemeenschappen benutten door ze ruimte, vertrouwen en middelen te geven. Leefbaarheid betekent voor iedereen iets anders, en juist dát willen we erkennen en omarmen.

Leefbare dorpen en wijken voor iedereen

Voor de één is leefbaarheid een prullenbak naast een bankje, voor de ander een veilige speelplek voor kinderen of het gevoel van sociale samenhang. D66 gelooft in een menselijke maat, maatwerk per wijk, en ruimte voor eigen initiatief.

Om wijken leefbaar te maken willen we ook bezorg/ ophaalhubs maken. Bezorgers kunnen hun pakketten kwijt op centrale punten en inwoners kunnen ze daar ook makkelijk ophalen.

- Ieder kind heeft toegang tot een groene speelplaats waar veilig kan worden gespeeld.
- Woonwijken worden woonerven, met ruimte voor spel, groen en ontmoeting.
- Ieder kind vanaf 8 jaar moet veilig en zelfstandig naar school kunnen.
- Meer openbare ruimte beschikbaar stellen om samen activiteiten te organiseren. Bijvoorbeeld een buurt BBQ of speelmogelijkheden.
- Pluktuinen, wildplakzuilen en buurthuizen: laagdrempelige plekken voor ontmoeting en expressie.
- Met bezorg/ophaalhubs op Bijsterhuizen moedigen wij aan om overlast en drukte van vervoerders in woonwijken te beperken.
- Actieve buurtparticipatie: bijvoorbeeld groene adoptieprojecten, eigen verlichting of straatinrichting.
- Buurtbemiddeling en meldpunten voor overlast gaan we laagdrempeliger organiseren.
- Buurthuizen verder ontwikkelen als plekken van welzijn en eigen kracht.
- Iedere kern behoudt zijn eigen identiteit, met de school, dorpscafé of kerk als sociaal bindmiddel.
- Buurten krijgen buurtbudgetten en ondersteunen we actief met geld en vertrouwen.
- In 2028 voeren we een zero-emissiezone in voor bedrijfsverkeer in het centrum.
- Een distributiehubs op Bijsterhuizen zorgt voor uitstootvrije bezorging.

Sport en bewegen: voor jong en oud

Sport verbindt en houdt ons gezond.

Een gezonde buitenruimte nodigt uit tot bewegen, ontmoeten en ontspannen. De openbare ruimte moet zo worden ingericht dat bewegen gestimuleerd wordt, met bijvoorbeeld goede wandel- en hardlooproutes, watertappunten en speelplekken.

Daarom willen wij veilige sportvoorzieningen die uitnodigen, toegankelijk zijn en meegroeien met de behoeften in kernen en wijken.

- Duurzame en multifunctionele sportaccommodaties voor breed gebruik.
- Bewegen in de openbare ruimte, met veilige en aantrekkelijke routes en toestellen voor iedereen.
- Extra ondersteuning voor verenigingen die sport toegankelijk maken voor mensen met een beperking.
- Jeugdwerk, buurthuizen en sport samenbrengen, voor een positief en preventief alternatief.
- Gemeentelijke vertrouwenspersonen voor kleinere sportclubs.
- Wanneer we voorzieningen vervangen (zoals zwembad de Meerval) dan zorgen we ervoor dat ze toegankelijk zijn voor iedereen.
- We werken regionaal als het gaat over voorzieningen. We sluiten bijvoorbeeld een gezamenlijk zwembad met Beuningen niet uit. Dit soort samenwerkingen kunnen zorgen voor extra voorzieningen zoals een ligweide bij een zwembad die anders niet mogelijk zou zijn.
- We zijn trots op de Wijchense ommetjes en breiden deze dan ook uit.

Veiligheid: dichtbij, mensgericht en preventief

Veiligheid gaat verder dan blauw op straat. Het gaat om vertrouwen, voorkomen en snel ingrijpen waar nodig. D66 kiest voor mensgerichte oplossingen, dichtbij mensen in hun eigen wijk.

D66 gelooft in een samenleving waarin mensen ruimte krijgen om hun buurt vorm te geven, met minder regels en meer vertrouwen in wat bewoners zelf kunnen. Maar vrijheid betekent ook verantwoordelijkheid. Daarom combineren we deze ruimte met slimme, mensgerichte vormen van toezicht en ondersteuning. Niet omdat we mensen willen controleren, maar om veiligheid en wederzijds respect te waarborgen voor iedereen.

Het huidige alcoholverbod in de buitenruimte gaat te ver. Overlast moet inderdaad worden aangepakt, maar moet altijd proportioneel zijn. Het verbieden van het nuttigen van alcohol op straat binnen alle dorpskernen is niet proportioneel en doelmatig.

- Jongerenwerkers in plaats van straatcoaches. Verbinden in plaats van controleren.
- Boa's vaker zichtbaar en aanspreekbaar.
- Bewustwording en signalering van criminele praktijken verbeteren via voorlichting.
- Aanpak van ondermijning in samenwerking met inwoners, politie en bedrijven.
- Cameratoezicht alleen tijdelijk en bij hoge uitzondering.
- Strengere controle op fatsoenlijke huisvesting van arbeidsmigranten.
- Voldoende opvangplekken bij huiselijk geweld, met aandacht voor kinderen en partners.
- Zorgprofessionals trainen voor vroege signalering van geweld en misstanden.
- We versterken de digitale veiligheid in Wijchen met bewustwording en maatregelen tegen cybercriminaliteit, voor inwoners én organisaties.
- We combineren vertrouwen in inwoners met effectief toezicht, zodat vrijheid en veiligheid hand in hand gaan.
- Het huidige alcoholverbod in de buitenruimte heffen we op.

Een sterke en duurzame economie voor Wijchen

Wijchen heeft alles in huis voor een sterke, toekomstbestendige en duurzame lokale economie. D66 zet in op een economie die mens en natuur in balans brengt, waarin ondernemerschap wordt aangemoedigd en ruimte is voor vernieuwing. Wij geloven in kwaliteit boven kwantiteit: bedrijvigheid die niet alleen de welvaart vergroot, maar ook bijdraagt aan welzijn, leefbaarheid en maatschappelijke vooruitgang. Onze focus ligt op innovatie, verduurzaming en samenwerking, met oog voor zowel lokale kracht als mondiale verantwoordelijkheid. Ondernemers zijn onmisbaar voor de ontwikkeling van Wijchen, niet alleen economisch, maar ook sociaal en cultureel.

Verbeteren van ondernemersloket

Om ondernemerschap in Wijchen te stimuleren en te ondersteunen, gaat D66 de dienstverlening van het ondernemersloket verder uitbreiden. Dit loket wordt een centrale, laagdrempelige plek waar zowel startende als gevestigde ondernemers terecht kunnen voor advies en ondersteuning. Het loket moet niet alleen praktische ondersteuning bieden, maar ook bijdragen aan innovatie, duurzaamheid en samenwerking binnen de lokale economie. Daarnaast biedt dit loket inzicht in de beschikbare subsidies voor ondernemers van alle soorten en maten, en begeleidt het ondernemers bij het vinden en aanvragen van lokale, provinciale, landelijke of Europese subsidies.

- Het ondernemersloket wordt zowel fysiek als digitaal toegankelijk, met een duidelijke, gebruiksvriendelijke website en persoonlijke ondersteuning voor ondernemers.
- Heldere, transparante informatie over beschikbare subsidies en ondersteuningsmogelijkheden, met interactieve tools en duidelijke stappenplannen.
- Ondernemers die gebruikmaken van subsidies worden gestimuleerd om bij te dragen aan de gemeenschap door lokale evenementen te ondersteunen en maatschappelijke initiatieven te versterken.
- Flexibele procedures en lagere regeldruk voor kleine ondernemers, zodat zij zich kunnen focussen op ondernemen en innoveren.
-

Versterking winkelgebieden

Wijchen heeft verschillende winkelgebieden, elk met een eigen karakter en functie: het historische centrum van Wijchen, de woonboulevard en het winkelcentrum in Wijchen-Zuid zijn een aantal voorbeelden. D66 ziet deze diversiteit als een kans om elk gebied een eigen, herkenbare identiteit te geven, met een focus op verbinding, duurzaamheid en levendigheid.

- Flexibele en multifunctionele ruimten: We creëren een aantrekkelijk, levendig centrum waar horeca, cultuur en kleinschalige dienstverlening elkaar versterken. We versoepelen de regels zodat in leegstaande panden tijdelijke initiatieven kunnen ontstaan zoals pop-up winkels en creatieve werkplekken.
- Wonen boven winkels: We steunen initiatieven met betrekking tot wonen in en op bestaande winkelpanden, zodat centra ook buiten winkeltijden levendig blijven.
- Lokale markten en evenementen: We organiseren regelmatig markten met lokale producten en evenementen die de sociale cohesie versterken en bezoekers trekken. Dit doen we ook in het weekend.
- Mobiliteit en bereikbaarheid: We onderzoeken alternatieven zoals innovatieve deelmobiliteit om de bereikbaarheid te verbeteren en de winkelcentra leefbaar houden.
- Versterken van de klantbeleving: Focus op beleving door inspirerende winkelconcepten, slimme logistiek en digitale ondersteuning.

- Toegankelijkheid: Zorg voor goede bereikbaarheid, ook voor mensen met een beperking, en veilige routes voor fietsers en voetgangers.
- Verruim de openingstijden van de fietsenstalling in de oude Pets Place en voeg daar een avondopenstelling aan toe.

We zien recreatie als kans voor Wijchen

Recreatie is een kans en brengt levendigheid voor Wijchen. Daarom omarmen we recreatieve initiatieven mits het passend en een verrijking voor de omgeving en samenleving is. Recreatie en toerisme versterken dorpen en buitengebieden, stimuleren de lokale economie en dragen bij aan gezondheid en sociale samenhang. D66 Wijchen erkent dan ook de positieve kanten van recreatie. Wel moet het in balans blijven met de omgeving zodat inwoners geen onnodige last ervaren en het netto positief is voor iedereen. Toerisme is van belang voor heel Wijchen, daarom willen we het ook spreiden. Daarnaast zorgt dit ervoor dat er geen overlast wordt ervaren door een klein deel van de inwoners.

- Als toerisme een verrijking is voor de omgeving, dan moedigen we toerisme aan.
- Toerisme spreiden we over heel Wijchen om zo iedereen ervan te laten profiteren.
- We zoeken actief naar kruisbestuiving tussen het MKB en de toeristische sector.

Stimuleren circulaire en duurzame initiatieven

D66 wil industriële bedrijvigheid zoveel mogelijk concentreren op Bijsterhuizen, bedrijventerrein Wijchen-Oost en Zesweg. Daarnaast zoeken we een diverser aanbod van bedrijven zoals kennis en maakindustrie zodat er een betere balans is en de focus op logistiek afneemt. Bij de bedrijventerreinen in Niftrik en Bergharen zien we unieke kansen om natuurontwikkeling te combineren met kleinschalige, duurzame bedrijvigheid. In overleg met ondernemers zoeken we naar mogelijkheden om bestaande activiteiten in te passen in een natuurlijke omgeving of stapsgewijs te verduurzamen. Zo ontstaan innovatieve gebieden waar natuur, recreatie en verantwoord ondernemerschap hand in hand gaan.

- We zetten in op duurzame bedrijvigheid. Geen grote blokkendozen waar maar een handjevol mensen werken, maar juist hoogwaardige werkplekken voor iedereen.
- Bevorderen van de samenwerking met onderwijsinstellingen op het gebied van duurzaamheid.
- Zetten we specifiek in op vergroening en verduurzaming van bedrijventerreinen, zoals zonnepanelen op bedrijfsdaken.
- Combineren we in Niftrik en Bergharen de natuurontwikkeling met duurzame, kleinschalige bedrijvigheid die past bij het landschap.
- Agrarische bedrijven willen we ondersteunen in de overgang naar een meer duurzame en minder voor het milieu belastende bedrijfsvoering.

Regionale samenwerking

Een sterke lokale economie ontstaat niet alleen door goede ondernemers, maar ook door samenwerking en verbinding binnen de regio. D66 gaat de unieke positie van Wijchen in de regio benutten door actief samen te werken met omliggende gemeenten, onderwijsinstellingen en bedrijven. Dit versterkt niet alleen de economische kracht van Wijchen, maar creëert ook nieuwe kansen voor ondernemers en inwoners.

We zien natuur en erfgoed als belangrijke economische pijlers die niet alleen bijdragen aan het toerisme, maar ook aan het vestigingsklimaat en de kwaliteit van leven. Door deze unieke waarden centraal te stellen in onze samenwerkingen, versterken we de aantrekkingskracht van Wijchen voor zowel bedrijven als bezoekers. Daarnaast zetten we in op de kruisbestuiving tussen onderwijs en bedrijfsleven om innovatie en werkgelegenheid te stimuleren.

- Zetten wij actief in op regionale samenwerking om bedrijven aan te trekken en te behouden.
- Benutten wij natuur en erfgoed als economische pijlers door deze nadrukkelijk te integreren in toeristische promoties en regionale evenementen.
- Stimuleren wij samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven.
- Versterken wij de lokale economie verder door kruisbestuivingen tussen instellingen zoals het Museum Kasteel Wijchen, winkels en horeca.

Kansen van Kunstmatige Intelligentie (AI)

D66 ziet kunstmatige intelligentie als een belangrijke motor voor economische en maatschappelijke innovatie. AI biedt kansen voor ondernemers om efficiënter te werken, nieuwe diensten te ontwikkelen en duurzamer te ondernemen. Wij willen dat het ondernemersloket ook ondersteuning biedt op het gebied van digitale innovatie en AI-toepassingen. Dit kan door het organiseren van kennissessies, het geven van subsidies voor digitalisering en het faciliteren van samenwerking tussen AI-startups, het onderwijs en het MKB. Door slim gebruik van data en technologie kunnen we economische groei combineren met maatschappelijke meerwaarde en ecologische verantwoordelijkheid. Daarbij houden we oog voor de privacy van onze burgers.

- Breiden we het ondernemersloket uit met expertise over kunstmatige intelligentie, waaronder toegang tot tools, advies en regelgeving.
- Ondersteunen we actief bij het aanvragen van subsidies gericht op digitalisering en AI, via lokale, provinciale of Europese fondsen.
- Organiseren we bijeenkomsten waarin lokale ondernemers kennismaken met de mogelijkheden van AI voor hun bedrijf.

In Wijchen zorgen we dat iedereen mee kan doen

D66 gelooft in een samenleving waarin iedereen mee kan doen, zich veilig voelt en kansen krijgt om het beste uit zichzelf te halen. In het sociaal domein kiezen wij voor preventie boven reparatie, vertrouwen boven wantrouwen en maatwerk boven standaardoplossingen. Of het nu gaat om jeugd, ouderen, mensen met een beperking of inwoners met financiële zorgen: wij staan voor een sociaal Wijchen waarin niemand wordt uitgesloten.

Opgroeien en benutten van volledige potentie

Achtergrond maakt in een inclusieve gemeente geen verschil voor de kansen die je krijgt. D66 laat iedereen vrij, maar niemand vallen. Zo is iedereen volledig in staat om mee te doen. Helaas maakt het in Nederland nog steeds uit waar je wieg heeft gestaan en wie je ouders zijn. D66 wil dat je de mogelijkheid en kansen hebt om te zijn en te worden wie je wilt zijn. Elk kind moet daarom de kans hebben om zich te ontwikkelen in de richting die het leuk vindt. Dit geldt niet alleen voor opleidingen maar kan ook een sport of een creatieve uiting zijn. Wij staan dan ook voor het doel dat ieder kind lid van een sportclub of vereniging is en daar ook actief mee kan doen. Als gemeenschap is het van belang om de potentie van ieder individu volledig te benutten. Dit is niet mogelijk zolang er nog steeds kinderen in armoede opgroeien.

We willen kinderen al op jonge leeftijd bereiken. Door vroeg problemen te signaleren, kunnen we ingrijpen voordat ze verergeren. En als er toch hulp nodig is, moet die goed geregeld zijn. Dichtbij, toegankelijk, en afgestemd op wat een kind of gezin écht nodig heeft. We houden niet vast aan regels, maar hebben ook oog voor de mens achter de hulpvraag.

- Aandacht voor kinderarmoede via scholen en verenigingen.
- Ieder kind lid van een sportclub of vereniging.
- We voorkomen escalatie door vroegsignalering en preventieve jeugdhulp.
- Gezinnen die vastlopen krijgen hulp op maat. Door inzet van gezinscoaches en opvoedondersteuning helpen we ouders om hun rol goed te vervullen en kinderen een veilige basis te geven.
- Jongeren verdienen passende zorg en zeggenschap in wat er met hen gebeurt. D66 pleit voor een vaste regisseur die coördineert en ervoor zorgt dat zorg op elkaar is afgestemd.
- Voor complexe hulpvragen is regionale samenwerking nodig. Wij kiezen voor gezamenlijke inkoop van specialistische zorg, met aandacht voor kwaliteit en continuïteit.

Wmo en zorgstructuren. Zorg dichtbij met vertrouwen

Iedere inwoner die ondersteuning nodig heeft moet die snel en eenvoudig kunnen krijgen. D66 vertrouwt op de mens en zet deze centraal. We ondersteunen mensen om zo lang mogelijk zelfstandig te leven, en organiseren hulp waar mogelijk dicht bij huis.

We zorgen dat informatie over zorg begrijpelijk is. Dit is voor iedereen belangrijk, maar met name voor mensen die moeite hebben met taal of digitale systemen. Inwoners moeten zelf regie kunnen houden, bijvoorbeeld via het persoonsgebonden budget (pgb). Ervaringsdeskundigen krijgen een actieve rol in de begeleiding en verbetering van zorg en we geven hen meer vertrouwen.

- Snelle toegang tot Wmo-voorzieningen.
- Ondersteuning dicht bij huis; behoud van pgb.
- Zelfredzaamheid en maatwerk voor kwetsbare doelgroepen.
- Inzet van ervaringsdeskundigen bij zorgtrajecten.

Mantelzorg: zelf regie houden, met steun waar nodig

Iedereen moet zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven, met passende zorg dichtbij. Eenvoudige zorg organiseren we in de buurt, via wijkteams, GGD en welzijnsorganisaties. Bij zwaardere of ingewikkelde zorgvragen bieden we keuzevrijheid, bijvoorbeeld via een persoonsgebonden budget (pgb), ondersteund door een cliëntondersteuner.

We faciliteren initiatieven waarbij inwoners samen lichte zorg organiseren. Mantelzorgers zijn onmisbaar en verdienen betere ondersteuning, bijvoorbeeld via respijtzorg, logeerszorg en het wegnemen van obstakels bij mantelzorgwoningen. Nieuwe technologieën maken zorg op afstand mogelijk.

- Respijtzorg en tijdelijke verlichting voor mantelzorgers maken we mogelijk.
- Passende woonzorgconcepten worden gerealiseerd.
- Er komt flexibele regelgeving voor mantelzorgers.
- We maken een leeftijdsvriendelijke gemeente met voorzieningen in de buurt.

Arbeidsparticipatie en inkomen: vertrouwen als uitgangspunt

Werk geeft mensen zelfstandigheid, ritme en verbondenheid. D66 Wijchen wil dat iedereen de kans krijgt om mee te doen op de arbeidsmarkt, op een manier die past bij iemands mogelijkheden. Dat betekent begeleiding naar werk voor wie extra ondersteuning nodig heeft, maar ook ruimte voor wie (tijdelijk) niet kan werken.

We maken werk van vertrouwen in plaats van wantrouwen. Dat betekent ruimte voor initiatieven binnen de bijstand, minder regels en meer menselijke maat.

Nieuwkomers moeten snel kunnen meedoen: vluchtelingen krijgen vanaf dag één toegang tot (vrijwilligers)werk, taal en netwerk. We zorgen voor korte lijnen met het COA zodat iedereen op een zinvolle manier de dag kan doorbrengen.

- Begeleiding naar werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Experimenten in de bijstand gericht op participatie en vertrouwen.
- Toegankelijke bijzondere bijstand, ook voor zzp'ers.
- Vroegsignalering van werkloosheid.
- Eén loket voor ondersteuning bij werk, inkomen en schulden.
- De bijstand als springplank, niet als strafsysteem.
- Vluchtelingen krijgen vanaf dag één toegang tot (vrijwilligers)werk, taal en netwerk.

Armoede en schulden

In Wijchen groeit nog steeds een deel van de kinderen op in armoede. Dit geeft niet alleen nu problemen, maar zorgt voor structurele problemen op de lange termijn. Armoede vermindert de kansen, gezondheid en het gevoel van eigenwaarde.

D66 wil dat niemand tussen wal en schip valt. Daarom kiezen we voor tijdige signalering en voor een menselijke aanpak. Regelingen moeten begrijpelijk zijn en aansluiten bij het dagelijks leven. We schaffen onnodige controles af, maken ruimte voor giften, en zorgen dat er vertrouwen is in de keuzes van mensen. De gemeente helpt bij het aanvragen van toeslagen en biedt hulp bij schulden ruim voordat het te laat is. Toegankelijke inkomensondersteuning en maatwerk voor zzp'ers horen daarbij.

- Versimpelen van de armoederegelingen. Alles gaat tot 130% van het sociaal minimum.
- Geen bonnetjescultuur: vertrouwen staat centraal. Men mag zelf bepalen hoe geld het beste kan worden uitgegeven.
- Snelle en toegankelijke schuldhelpverlening, met vroegsignalering.
- Actieve aanpak kinderarmoede via scholen en verenigingen.
- Hulp aan minima bij aanvragen van toeslagen en regelingen.

Koester de Wijchense cultuur

Cultuur maakt Wijchen tot wie we zijn. Het brengt mensen samen, geeft ruimte aan creativiteit en houdt onze geschiedenis levend. D66 Wijchen gelooft in een bloeiend cultureel leven voor iedereen: van jong tot oud, van de klas tot het dorpsplein. Daarom investeren we in cultuureducatie, ondersteunen we lokale verenigingen en koesteren we ons erfgoed. Zo bouwen we aan een gemeente waarin cultuur verbindt, verrijkt en inspireert.

Cultuur verbindt

Cultuur is meer dan vrijetijdsbesteding. Het is de lijm van de samenleving. Van het theaterprogramma in 't Mozaïek tot de expositie van de Kunstkring, van Batenburg Baroque tot het carnavalsfeest in de dorpen: cultuur verbindt generaties, buurten en maakt levensverhalen. Daarom investeert D66 Wijchen in het culturele hart van alle kernen. We geven 't Mozaïek de ruimte om dé plek voor ontmoeting, creativiteit en debat te zijn.

Alle cultuurmakers verdienen onze steun. Denk aan harmonie- en fanfareverenigingen, toneelgezelschappen en carnavalsverenigingen. Zij zorgen voor verbinding in de kernen en dragen bij aan gemeenschapszin. Met een uitgebreid en toegankelijk Wijchens Cultuurfonds maken we subsidies laagdrempeliger en stimuleren we regionale samenwerking. Museum Kasteel Wijchen is essentieel voor het verhaal van de gemeente. D66 Wijchen ziet dit museum als sleutelspeler in het zichtbaar maken van onze geschiedenis én het versterken van onze culturele positie in de regio.

- Het Wijchens Cultuurfonds wordt uitgebreid en aanvragen worden laagdrempelig.
- Samenwerking tussen cultuurmakers wordt gestimuleerd.
- We geven 't Mozaïek een centrale rol als huis van cultuur, ontmoeting en debat.
- Lokale verenigingen zoals harmonieën, fanfares, toneelclubs en carnavalsverenigingen worden ondersteund als dragers van de dorpscultuur.
- We zetten in op een breed, divers en lokaal geworteld cultuuraanbod: van klassieke muziek tot community-art en van kunstroute tot filmhuis.

Cultuur begint bij de basis

Cultuurvaardigheid begint bij cultuureducatie. D66 Wijchen vindt het essentieel dat alle kinderen kennismaken met kunst, erfgoed en expressie, op school en daarbuiten. Dat stimuleert creativiteit, zelfvertrouwen en persoonlijke groei. We versterken het cultuurprogramma in het primair en voortgezet onderwijs, en werken hierbij samen met culturele instellingen, verenigingen en erfgoedlocaties. Ook het Cultuurknooppunt speelt hierin een verbindende rol.

De bibliotheek is een onmisbare publieke voorziening. Ze biedt ruimte aan ontwikkeling, taalvaardigheid en ontmoeting, juist ook voor wie minder vanzelfsprekend toegang heeft tot kennis. Daarom willen we het gratis bibliotheeklidmaatschap voor jongeren verlengen tot 30 jaar. Zo blijft de bieb relevant en toegankelijk voor jongvolwassenen in een cruciale levensfase.

Wijchen kent een rijk verleden dat zichtbaar is in kastelen, kerken, molens en verhalen. D66 Wijchen zet zich in voor het behoud van dit erfgoed. Niet als last uit het verleden, maar als bron van identiteit en inspiratie voor de toekomst.

- We versterken cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs, in nauwe samenwerking met scholen, cultuurinstellingen en verenigingen.
- Het Cultuurknooppunt wordt benut als spil tussen onderwijs, aanbieders en muziekverenigingen.
- Het gratis bibliotheeklidmaatschap breiden we uit tot 30 jaar, om jongvolwassenen te stimuleren in lezen en ontwikkeling.
- Alle kinderen hebben toegang tot muziek, toneel en beeldende kunst, ongeacht inkomen of achtergrond.
- We investeren in het behoud en de zichtbaarheid van ons lokale erfgoed, bijvoorbeeld door erfgoededucatie, wandelroutes en toegankelijke erfgoedlocaties.

Democratie en goed bestuur: samen sterker, open en dichtbij

In een sterke lokale democratie doet iedereen mee. Dat begint bij luisteren, ruimte geven voor ideeën en inwoners betrekken bij besluiten die hun leven raken. D66 wil de drempels verlagen en het vertrouwen vergroten. Daarom maken we van de democratie iets zichtbaars en tastbaars. Met burgerberaden, kinder- en jeugdparticipatie en bijeenkomsten in de eigen wijk of kern. Ook willen we een gemeente zijn die openstaat voor ideeën vanuit de inwoners en deze ondersteunt in plaats van tegenwerkt.

Transparantie, bereikbaarheid en menselijke maat zijn voor ons vanzelfsprekend. Of je nu digitaal vaardig bent of niet, jong of oud, drukbezet of betrokken: jouw stem telt. Zo bouwen we aan een open, rechtvaardig en toekomstbestendig bestuur voor iedereen in Wijchen.

Lokale democratie en goed bestuur

Iedereen moet mee kunnen doen. We zorgen ervoor dat je mee kunt praten, mee kunt beslissen en mee kunt doen. Daarom introduceren we een Speakers Corner waar inwoners uit de hele gemeente hun stem kunnen laten horen. Ook willen we in alle kernen een ideeënbus plaatsen. Op deze manier kan iedereen actief meedoen en onderwerpen die van belang zijn agenderen. Daarnaast zullen we commissievergaderingen en informatieavonden vaker buiten het gemeentehuis en kasteel organiseren, om de betrokkenheid lokaal te vergroten.

Meepraten begint al op jonge leeftijd. Er is in Wijchen een Kinderraad. Wij zijn voorstander van het uitbreiden van deze Kinderraad tot een kinder- en jeugdraad. Hierin betrekken we alle scholen. D66 wil werk maken van kernendemocratie; een democratie waarin de eigenheid van alle Wijchense kernen tot zijn recht komt. Daarbij vinden wij het belangrijk dat inwoners breder worden betrokken dan alleen via Dorpsraden of Leefbaarheidsgroepen. Een manier om dit te versterken is door het instellen van burgerberaden. Burgerberaden zijn in onze ogen een groep mensen die op basis van loting zijn gekozen om deel te nemen aan vergaderingen en de gemeenteraad adviseren. In 2026-2030 willen we dat kaders worden ontwikkeld die helpen om te bepalen wanneer een burgerberaad een goed middel is om in te zetten.

Tegelijk benadrukken wij dat een burgerberaad een aanvulling is op de representatieve democratie. De gemeenteraad blijft eindverantwoordelijk en maakt afwegingen over alle onderwerpen. Een burgerberaad kan verdieping en nieuwe inzichten bieden, maar neemt geen beslissingen buiten de raad om.

Voornamelijk onderwerpen waar de gemeenteraad extra inzichten nodig heeft, zijn wat ons betreft geschikt voor een burgerberaad.

Wij willen dat digitalisering inzichtelijk is voor inwoners en dat de privacy van inwoners niet geschonden wordt. De gemeente moet hierin proactief handelen. Analoge dienstverlening blijft altijd voor alles mogelijk voor degenen die digitaal minder vaardig zijn en de mensen die analoog willen communiceren. De democratie maak je samen. En er zijn altijd nieuwe inzichten. Daarom evalueren we al het beleid periodiek, toetsen we het aan de praktijk in samenwerking met inwoners.

Wanneer de gemeenteraad uit de bocht vliegt moeten inwoners aan een noodrem kunnen trekken door middel van een bindend referendum met een minimale opkomst die even hoog is als de gemeenteraadsverkiezingen.

- Speakers Corner voor inwoners uit Wijchen en haar kernen.
- Ideeënbus in alle kernen.
- Commissievergaderingen en informatieavonden vinden ook plaats in de buurten en kernen.
- Een Kinder- en Jeugdraad waarin iedere Wijchense school aan kan deelnemen.
- Burgerberaad; burgers directer betrokken maken bij lokale besluitvorming.
- Periodiek evalueren we relevant beleid samen met inwoners.
- Referenda als noodrem.

Wijchen is een sterke en transparante democratie

D66 Wijchen zal zich blijven inzetten voor transparante besluitvorming gebaseerd op een doordacht beleid. Een sterke democratie betekent transparantie en integriteit bij raad en bestuur. Het politieke proces in de raad moet open zijn, met voldoende ruimte voor alle partijen.

Inwoners moeten eerder en actiever betrokken worden bij plannen en mogelijkheden van de gemeente. Zeggen dat iedereen bij de gemeente kan aankloppen, is namelijk nog geen garantie dat iedereen dit ook doet. Wij vergroten de doelgroep die gebruik maakt van gemeentelijke diensten en dienstverlening en zijn niet tevreden met de status quo.

In de afgelopen periode zijn er al stappen gezet richting een meer transparant Wijchen. Bijvoorbeeld door het initiatief van D66 om een algoritmeregister te gebruiken zodat we kunnen blijven controleren dat de menselijke maat wordt gehanteerd en mensen geen nummers worden.

Ook is het van groot belang dat inwoners goed contact kunnen hebben met de gemeente. Per mail moet er binnen een week een antwoord komen. En als het echte antwoord niet gegeven kan worden binnen een week, dan dient de gemeente duidelijk te zijn binnen welke termijn er wel een antwoord gegeven kan worden. We zijn een professionele organisatie, en dit is wat je minimaal mag verwachten.

We moeten erkennen dat er alleen nog maar meer IT systemen gebruikt gaan worden binnen de gemeente. Dit wordt steeds complexer. De CISO (Chief Information and Security Officer) is de functionaris die binnen de gemeente verantwoordelijk is voor het ontwikkelen, implementeren en bewaken van het beleid rond informatiebeveiliging en privacy. Echter is de positie van de CISO niet zo goed verankerd als die van de hoogste financiële controller dat terwijl de risico's enorm zijn wanneer het mis gaat.

Net als dat de hoogste ambtelijke financiële controller een verantwoordelijkheid heeft richting het college om betrouwbare financiële informatie te leveren, dient een CISO deze positie ook in te nemen. De positie van een CISO is echter niet op deze manier ingericht. Deze heeft nu alleen een adviserende en toezichhoudende rol. We willen de positie van de CISO dan ook steviger verankeren zodat de kans op ongelukken afneemt.

Ook moeten we als gemeente kritische journalistiek goed ondersteunen. Als gemeente is het dan ook belangrijk om bij het maken van keuzes over inkoop van advertentieruimte de voorkeur te geven aan journalistieke platforms waar dit het beste gewaarborgd is.

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om hun ICT systemen veilig te houden en om privacy te waarborgen. Daarnaast moet het mogelijk blijven om uit te leggen hoe beslissingen zijn gemaakt. Deze veiligheid, uitlegbaarheid en privacy staan onder druk door de komst van (Artificiële intelligentie) AI en de afhankelijkheid van 'Big Tech'-bedrijven. De gemeenteraad moet daarom actiever worden betrokken bij het opstellen van inkoopvoorwaarden om de privacy, veiligheid en uitlegbaarheid te blijven waarborgen.

- Een transparante en dienstbare gemeente.
- Inwoners actiever betrokken bij plannen en mogelijkheden van de gemeente.
- Als gemeente steunen we onafhankelijke journalistiek.
- De CISO wordt binnen de gemeente minimaal even belangrijk als de hoogste financiële controller.
- Meer betrokkenheid van de gemeenteraad als het gaat over inkoopvoorwaarden van IT systemen.

Goed bestuur samen met andere gemeenten

In het “Strategisch kompas Wijchen 2035” dat de gemeenteraad in oktober 2022 heeft vastgesteld, staat in Speerpunt 6 dat we mogelijk in de komende raadsperiode een verkenning uitvoeren met betrekking tot bestuurlijke samenwerking.

D66 zal zich net als in het verleden positief opstellen richting een bestuurlijke samenwerking. Als dit meerwaarde oplevert staat D66 positief tegenover een fusie met een andere gemeente. Behoud van eigen identiteit voor al onze kernen staat daarbij echter hoog in het vaandel.

Deze positieve houding blijven wij natuurlijk ook naar de WDW (Werkorganisatie Druten Wijchen) houden. Een krachtige ambtelijke organisatie met voldoende capaciteit zal de gemeente ook zonder bestuurlijke samenwerking de komende jaren hard nodig hebben.

De regionale samenwerkingsverbanden verdienen, ondanks een gemis aan rechtstreekse politieke invloed, onze volledige steun. Ook hier geldt dat Wijchen te klein is voor de complexe opgaven.

- Een open houding naar initiatieven voor bestuurlijke samenwerking met omliggende gemeenten.
- Volledige steun voor een sterke WDW.
- Laat politieke besluitvorming bij de gemeenteraad en de uitvoering bij de samenwerkingsverbanden.

Financieel beleid is geen boekhouding

Een eerlijke samenleving begint bij eerlijk financieel beleid. D66 Wijchen wil dat de gemeente verstandig omgaat met gemeenschapsgeld. Dat betekent keuzes durven maken, maar ook investeren waar nodig. Nog te vaak wordt gedacht dat gemeentefinanciën vergeleken moeten worden met het bedrijfsleven waar winst maken het meest belangrijk is. D66 Wijchen ziet dat anders. Financieel beleid moet erop gericht zijn om inwoners te helpen en om bedrijven te voorzien van de noodzakelijke middelen en infrastructuur. Financiële degelijkheid is een randvoorwaarde om alle doelen te behalen voor nu en de toekomst. Niet alles hoeft of kan tegelijk, maar wat we doen, doen we goed. Wij kijken verder dan de korte termijn: de keuzes van nu mogen toekomstige generaties niet opzadelen met schulden of tekorten.

D66 Wijchen ziet financieel beleid niet als droge cijfers, maar als het fundament onder een eerlijke samenleving. Wie verantwoordelijkheid neemt voor geld, neemt verantwoordelijkheid voor mensen. Dat betekent: open zijn over keuzes, zoeken naar samenwerking en blijven investeren in de samenleving van morgen. Want alleen met een solide basis kunnen we bouwen aan een duurzaam, sociaal en kansrijk Wijchen.

Eerst denken, dan heffen

Over enkele jaren kunnen gemeenten te maken krijgen met forse tekorten als gevolg van landelijke keuzes. D66 Wijchen vindt dat onacceptabel en zal zich landelijk blijven uitspreken voor betere financiering. Tegelijkertijd nemen we lokaal onze verantwoordelijkheid. Tekorten lossen we niet op door direct naar lastenverhoging te grijpen. We kijken eerst hoe we slimmer, efficiënter of toekomstgerichter kunnen werken. We zoeken nog actiever naar externe financiering, via Europa, Den Haag of de provincie,

We durven te kiezen: niet elk voorstel past binnen een sluitende begroting. Daarom stellen we heldere prioriteiten, met oog voor kwetsbare groepen, duurzaamheid en gelijke kansen en zorgen dat alle Wijchenaren kunnen volgen waar het geld naartoe gaat.

Zowel bedrijven als inwoners maken gebruik van openbare voorzieningen en profiteren van elkaars aanwezigheid. Daarom moeten beiden eerlijk bijdragen via de OZB. Omdat bedrijven een grotere impact hebben, vindt D66 dat hun WOZ hoger moet zijn dan die van particulieren. Tegelijk moet de WOZ voor bedrijven concurrerend blijven en niet boven het gemiddelde van omliggende gemeenten (Druen, Nijmegen, Heumen, Beuningen, West maas en Waal, Berg en Dal) uitkomen.

- De begroting is in evenwicht: we geven niet méér uit dan er binnenkomt. Een licht tekort is aanvaardbaar, zolang dat in de daaropvolgende jaren weer wordt goedgemaakt. Tekorten vangen we eerst op door kritisch te kijken naar uitgaven en prioriteiten.
- Een algemene lastenverzwaring is een uiterste maatregel en mits gebruikt, alleen bedoeld om cruciale voorzieningen te behouden.
- Rapportages zijn transparant, begrijpelijk en digitaal beschikbaar voor iedere inwoner.
- Europese, landelijke en provinciale fondsen benutten we actief én we ondersteunen lokale organisaties bij subsidieaanvragen.
- We beheren onze algemene reserves zorgvuldig en toekomstgericht.
- Nieuw beleid financieren we door eerst binnen het eigen programma te kijken, maar als dit niet anders kan dan kan er ook buiten de eigen programma's worden gekeken.

